

den" man. Zoo iets aan te durven als onderwerp van een langere novelle bewijst moed, zelfvertrouwen en een innigen kijk op het leven en de menschen. Het bewijst ook een zuiver begrip van den aard dezer litteratuursort. Mejuffrouw Buys moet vooruit geweten hebben dat zij slagen kon met het innig weergeven ook der gedachten en gevoelens van een z.g. onbeduidende vrouw, wanneer zij zich maar van heeler harte aan die vrouw zou toewijden. Maar zij moet ook gevoeld hebben, althans terwijl ze schreef, langs welk een smal pad zij rustig voort moest schrijden, nooit terzijde wijkend, b.v. naar het méér pathetische of méér humoristische. Een enkele te sentimenteetele bladzij, een paar woorden van vroolijkheid over haar heldin, en de toon zou zijn verbroken, het boek voor een goed deel bedorven.

Met hoeveel smaakvol overleg is naast de meelijwekkende (toch altijd zekere waardigheid behoudende) figuur van mevrouw Marees, de „vrouw alleen", die van haar levenslustiger, lichtzinniger zuster gezet. Hoeveel ongezochte gelegenheid gaf het de schrijfster haar hoofdpersoon welgemarkeerd af te tekenen. Telkens als Lidia er bij komt is er even een stijging, door levendigheid, en telkens weer beter, scherper zien wij de weduwe. Non, het jonge meisje dat zij tijdelijk in huis heeft, lijkt mij minder geslaagd.

Is dit niet zuiver en goed?

(bl. 84): „In den vroegen avond kwam Lidia, en het was als een frissche en nieuwe strooming die ze met zich bracht in de dommelige kamersfeer. Onafgebroken bijna heerschte haar hoog geluid, het meisje moest vaak luid-op schateren om haar levendig verhalen. Strak-recht achter het theeblad zat mevrouw Marees toe te luisteren, haar glimmende oogen onafgewend op haar zuster gericht. Haar gedachten dwaalden daarbij in verre tijden terug, naar de zonnige pastorie, waar ze zoo gaarne moederde over het mooie jongere zusje. Het stemde haar milder tegenover Lidia. Eigenlijk viel ze te beklagen, zij die nooit den liefderijken

echt kende.... Ze voelde haar hart overvloeien van dankbaarheid, nu ze naar Jalo's portret blikte. Doch tegelijkertijd ontwaakte een verlangen in haar, zóó schrijnend, dat het zelf haar verschrikte door zijn hevigheid, een verlangen even machtig als in de eerste weken na zijn sterven, en dat haar toen had doen hunkeren naar den dood als eenigen troost. Ze meende in toomloos snikken te zullen uitbarsten....; verblind door de opwellende tranen strompelde ze de kamer uit. De anderen, juist luidruchtig oplachend, letten haar niet....*).

„Lang stond ze in het donkere keukentje en bette haar heete oogen, waaraan gedurig de tranen ontgleden. Vanuit de kamer klonk Non's floersige stem en hoog uitschietend, Lidia's schel geluid. De kleine vrouw trachtte haar snikken te smoren, in een hulpelooze verwarring over de eigen, plotselinge droefheid, en tegelijk praatte ze, nuchter, zichzelf moed in: wat hielp het allemaal, ze moest er doorheen.... Jalo was dood, voorgoed weg, en zij moest leven, wie weet hoe lang nog".

Het hoefde niet heel lang. Mevrouw Marees, na 't vertrek van Non, haar tijdelijk pleegkind, komt tot zelfmoord. En dit wel na lang overleg, op een van te voren bepaalden dag. Of dit slot te verdedigen valt — ik zou het niet durven zeggen. Maar wij hoeven er gelukkig geen gewichtige discussies over te verwachten. Als een meesterstuk, waaraan, al dan niet, een vlek zou kunnen kleven, zal wel niemand in zijn hoofd krijgen dit tweede boekje van mejuffrouw Buys te beschouwen. Het is beter dan haar eerste — dat ook al niet slecht was — het is een verheugende vooruitgang, maar het is nog in geen enkel opzicht stérk. Dat komt mischien later nog! Verheugen we ons voorlooppig, want zuiverheid en échtheid zijn nog belangrijker eigenschappen dan kracht. In vermogen kan men groeien, maar wie van nature onzuiver is — die blijft het. H. R.

*) Bedoeld is: letten niet op haar. Een meisjesachtig, zeer vergeeflijk.... aanstellerijtje!